Το έγγραφο αυτό συνιστά βοήθημα τεκμηρίωσης και δεν δεσμεύει τα κοινοτικά όργανα

►**B** **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 70/2001 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

της 12ης Ιανουαρίου 2001

σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

(ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
►**M1**	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 364/2004 της Επιτροπής της 25ης Φεβρουαρίου 2004	L 63	22	28.2.2004
►**M2**	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2006	L 358	3	16.12.2006
►**M3**	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1976/2006 της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2006	L 368	85	23.12.2006

▼B

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 70/2001 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 12ης Ιανουαρίου 2001

σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων ([1]), και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) και στοιχείο β),

Αφού δημοσίευσε σχέδιο του παρόντος κανονισμού ([2]),

Κατόπιν διαβουλεύσεων με τη συμβουλευτική επιτροπή για τις κρατικές ενισχύσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να αποφαίνεται σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά και δεν υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(2) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 εξουσιοδοτείται επίσης η Επιτροπή να αποφαίνεται σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης, ότι δεδομένη ενίσχυση η οποία πληροί τους όρους του χάρτη που η Επιτροπή έχει εγκρίνει σε σχέση με τη χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα στο αντίστοιχο κράτος μέλος, συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και δεν υπόκειται στην υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(3) Η Επιτροπή, με πολυάριθμες αποφάσεις, εφήρμοσε τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης σε σχέση με μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες εδρεύουν εντός και εκτός των υποβοηθούμενων περιοχών και πρόσφατα κατέστησε επίσης γνωστή την πολιτική που ακολουθεί στον συγκεκριμένο τομέα με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([3]) και με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα ([4]). Για να εξασφαλισθεί ο αποτελεσματικός έλεγχος καθώς και η απλούστευση του διοικητικού έργου χωρίς να εξασθενήσει η παρακολούθηση της κατάστασης από την Επιτροπή, ενδείκνυται η Επιτροπή να κάνει χρήση των εξουσιών που της απονέμονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98, με βάση την εκτεταμένη πείρα της από την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και λαμβάνοντας υπόψη τα γενικής ισχύος κείμενα που αναφέρονται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα τα οποία έχει εκδώσει η ίδια η Επιτροπή δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων.

(4) Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την ευχέρεια των κρατών μελών να κοινοποιούν τις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή αξιολογεί τις κοινοποιήσεις αυτές με γνώμονα, ιδίως, τα κριτήρια που καθορίζονται στον παρόντα

([1]) ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1.
([2]) ΕΕ C 89 της 28.3.2000, σ. 15.
([3]) ΕΕ C 213 της 23.7.1996, σ. 4.
([4]) ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

▼B

κανονισμό. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις πρέπει να καταργηθούν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, δεδομένου ότι το περιεχόμενό τους αντικαθίσταται από τον παρόντα κανονισμό.

(5) Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις συντελούν αποφασιστικά στη δημιουργία θέσεων εργασίας και γενικότερα αποτελούν παράγοντα κοινωνικής σταθερότητας και οικονομικού δυναμισμού. Παρόλ' αυτά η ανάπτυξή τους παρεμποδίζεται ενίοτε από δυσλειτουργίες της αγοράς. Συχνά δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν τα κεφάλαια και τις πιστώσεις που χρειάζονται, και τούτο οφείλεται στην ατολμία ορισμένων χρηματοπιστωτικών αγορών και στο γεγονός ότι οι εγγυήσεις που είναι σε θέση να παράσχουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι σε μερικές περιπτώσεις ανεπαρκείς. Εξάλλου, το περιορισμένο μέγεθος των πόρων τους ενδέχεται να περιστέλλει τη δυνατότητα απόκτησης πληροφοριών, παραδείγματος χάρη σχετικά με τις νέες τεχνολογίες και τις εν δυνάμει αγορές. Με βάση το ανωτέρω σκεπτικό, σκοπός των ενισχύσεων που εξαιρούνται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να είναι η διευκόλυνση της ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, υπό την προϋπόθεση όμως ότι οι ενισχύσεις αυτές δεν βλάπτουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντικείμενο προς το κοινό συμφέρον.

(6) Ο παρών κανονισμός είναι σκόπιμο να απαλλάσσει κάθε ενίσχυση που πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που ο ίδιος προβλέπει, καθώς και κάθε καθεστώς ενισχύσεων, υπό τον όρο ότι οποιαδήποτε ενίσχυση που θα μπορούσε να χορηγηθεί κατ' εφαρμογή του εκάστοτε καθεστώτος πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει ο παρών κανονισμός. Για να εξασφαλισθεί αποτελεσματική εποπτεία καθώς και απλούστευση του διοικητικού έργου χωρίς να εξασθενήσει η παρακολούθηση της Επιτροπής, τα καθεστώτα ενισχύσεων αλλά και οι μεμονωμένες ενισχύσεις που δεν εμπίπτουν σε κανένα καθεστώς είναι σκόπιμο να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στον παρόντα κανονισμό.

(7) Ενδείκνυται να προβλεφθεί ότι ο παρών κανονισμός ισχύει με την επιφύλαξη των ειδικών κανόνων που ενδεχομένως προβλέπονται σε κανονισμούς και οδηγίες που ισχύουν σήμερα για τις κρατικές ενισχύσεις προς συγκεκριμένους κλάδους, όπως είναι η ναυπηγική βιομηχανία, καθώς και ότι από την εφαρμογή του εξαιρούνται οι τομείς της γεωργίας, της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών.

(8) Προκειμένου να εξαλειφθούν διαφορές που ενδέχεται να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διευκολυνθεί ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων κοινοτικών και εθνικών πρωτοβουλιών που αφορούν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και για λόγους διοικητικής διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου, ο ορισμός της έννοιας της μικρής και μεσαίας επιχείρησης για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού πρέπει να συμπίπτει με τον ορισμό ο οποίος παρατίθεται στη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής της 3ης Απριλίου 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων ([1]) και ο οποίος χρησιμοποιείται επίσης στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([2]).

(9) Βάσει πάγιας πρακτικής της Επιτροπής και προκειμένου να διασφαλισθεί καλύτερα ότι μία ενίσχυση ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας και περιορίζεται στο αναγκαίο ποσό, τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ενδείκνυται να καθορισθούν με βάση την ένταση της ενίσχυσης, σε συνάρτηση με μια σειρά επιλέξιμων

([1]) ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4.
([2]) Βλέπε την υποσημείωση 3.

▼B

δαπανών, και όχι με βάση το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό ενίσχυσης.

(10) Για να κριθεί κατά πόσον μια δεδομένη ενίσχυση συμβιβάζεται ή όχι με την κοινή αγορά σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, επιβάλλεται να λαμβάνεται υπόψη η ένταση της ενίσχυσης, δηλαδή το ποσό της ενίσχυσης εκπεφρασμένο ως ισοδύναμο επιχορήγησης. Στην περίπτωση των ενισχύσεων που είναι καταβλητέες σε περισσότερες δόσεις και των ενισχύσεων που έχουν τη μορφή δανείου υπό ευνοϊκούς όρους, ο υπολογισμός του ισοδυνάμου επιχορήγησης προϋποθέτει την εφαρμογή των επιτοκίων που ισχύουν στην αγορά κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Για να επιτευχθεί η ομοιόμορφη, διαφανής και ευκολονόητη εφαρμογή της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων, ως επιτόκια αγοράς κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού πρέπει να νοούνται τα επιτόκια αναφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι, στην περίπτωση του δανείου υπό ευνοϊκούς όρους, το δάνειο παρέχεται έναντι κανονικής ασφάλειας και δεν παρουσιάζει ασυνήθιστα υψηλό κίνδυνο. Τα επιτόκια αναφοράς πρέπει να είναι εκείνα τα οποία η Επιτροπή καθορίζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και τα οποία δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και στο Ίντερνετ.

(11) Λαμβανομένων υπόψη των διαφορών που υφίστανται μεταξύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια που θα τεθούν για την ένταση των ενισχύσεων πρέπει να είναι διαφορετικά για τις δύο αυτές κατηγορίες επιχειρήσεων.

(12) Τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια για την ένταση των ενισχύσεων θα πρέπει να τεθούν σε τέτοιο ύψος ούτως ώστε, με βάση την πείρα της Επιτροπής, να επιτυγχάνεται η δέουσα ισορροπία μεταξύ της ελαχιστοποίησης των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στον ενισχυόμενο κλάδο και της σκοπούμενης διευκόλυνσης της ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

(13) Ενδείκνυται να θεσπισθούν και ορισμένες επιπλέον προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται για να γίνει δεκτό ότι ένα καθεστώς ενισχύσεων ή μια μεμονωμένη ενίσχυση μπορεί πράγματι να εξαιρεθεί βάσει του παρόντος κανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, οι εξαιρούμενες ενισχύσεις δεν πρέπει κανονικά να συνεπάγονται απλώς και μόνο τη διαρκή ή περιοδική μείωση των λειτουργικών δαπανών που θα ήταν υπό κανονικές συνθήκες υποχρεωμένος να επωμισθεί ο δικαιούχος, ενώ το ύψος τους πρέπει να είναι ανάλογο των μειονεξιών που είναι απαραίτητο να υπερπηδηθούν προκειμένου να εξασφαλισθούν τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που θεωρείται ότι εξυπηρετούν το συμφέρον της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, ενδείκνυται η απαλλαγή την οποία προβλέπει ο παρών κανονισμός να περιοριστεί μόνο στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε ορισμένες περιπτώσεις υλικών και άυλων επενδύσεων, ορισμένες υπηρεσίες στους δικαιούχους και ορισμένες άλλες δραστηριότητες. Λαμβάνοντας υπόψη το πλεονασματικό δυναμικό της Κοινότητας στον τομέα των μεταφορών, με εξαίρεση το σιδηροδρομικό τροχαίο υλικό, οι επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες για επιχειρήσεις των οποίων η κύρια οικονομική δραστηριότητα είναι στον τομέα των μεταφορών δεν πρέπει να περιλαμβάνουν μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό.

(14) Βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να απαλλάσσονται οι ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ασχέτως του τόπου στον οποίον εδρεύουν. Οι επενδύσεις και η δημιουργία θέσεων εργασίας μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών της Κοινότητας. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εδρεύουν σε τέτοιες περιφέρειες πλήττονται τόσο από τα διαρθρωτικά προβλήματα που προκαλούνται από τη γεωγραφική τους θέση, όσο και από τις δυσκο-

▼B

λίες που είναι απόρροια του μεγέθους τους. Για το λόγο αυτό ενδείκνυται να προβλέπονται υψηλότερα όρια έντασης της ενίσχυσης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εδρεύουν σε υποβοηθούμενες περιφέρειες.

(15) Για να μην αντιμετωπίζεται ευνοϊκότερα το κεφαλαιουχικό στοιχείο της εκάστοτε επένδυσης από το στοιχείο της που αντιστοιχεί στην εργασία, πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα υπολογισμού του ύψους των ενισχύσεων για επενδύσεις με βάση είτε το κόστος της επένδυσης είτε το κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και οι οποίες συνδέονται με την υλοποίηση του εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου.

(16) Λαμβάνοντας υπόψη τη συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα ([1]), ο παρών κανονισμός δεν πρέπει να προβλέπει την απαλλαγή των εξαγωγικών ενισχύσεων ούτε των ενισχύσεων που ευνοούν τα εγχώρια προϊόντα εις βάρος των εισαγόμενων. Στην έννοια της εξαγωγικής ενίσχυσης κατά κανόνα δεν εμπίπτουν οι ενισχύσεις για την κάλυψη του κόστους συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις ή μελετών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών απαραίτητων για το λανσάρισμα ενός νέου ή ήδη υπάρχοντος προϊόντος σε μια νέα αγορά.

(17) Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη επίτευξης της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της ελαχιστοποίησης των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στον εκάστοτε ενισχυόμενο κλάδο και των στόχων του παρόντος κανονισμού, δεν πρέπει να απαλλάσσονται μεμονωμένες ενισχύσεις οι οποίες υπερβαίνουν το καθορισμένο μέγιστο ποσό, ανεξάρτητα αν χορηγούνται ή όχι δυνάμει κάποιου καθεστώτος ενισχύσεων το οποίο απαλλάσσεται βάσει του παρόντος κανονισμού.

(18) Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η εκάστοτε ενίσχυση είναι αναγκαία και ότι χρησιμεύει ως κίνητρο για την ανάπτυξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, βάσει του παρόντος κανονισμού δεν πρέπει να απαλλάσσονται δραστηριότητες τις οποίες ούτως ή άλλως θα ανέπτυσσε ο δικαιούχος υπό τους όρους που ισχύουν στην αγορά.

(19) Βάσει του παρόντος κανονισμού δεν πρέπει να απαλλάσσονται οι περιπτώσεις σώρευσης μιας ενίσχυσης με άλλες κρατικές ενισχύσεις, περιλαμβανομένων εκείνων που χορηγούνται από εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή με κοινοτική χρηματοδότηση, σχετικά με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, όταν αυτή η σώρευση οδηγεί σε υπέρβαση των ανώτατων ορίων που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

(20) Για λόγους διαφάνειας και αποτελεσματικής εποπτείας σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 ενδείκνυται η καθιέρωση τυποποιημένου εντύπου με το οποίο τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία κάθε φορά που, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, εφαρμόζουν ένα καθεστώς ενισχύσεων ή χορηγούν μεμονωμένη ενίσχυση που δεν εντάσσεται σε τέτοιο καθεστώς, με σκοπό τη δημοσίευση των εν λόγω στοιχείων στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. Για τους ίδιους λόγους ενδείκνυται να θεσπισθούν κανόνες για τα αρχεία που τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν σε σχέση με τις απαλλασσόμενες βάσει του παρόντος κανονισμού ενισχύσεις. Για τους σκοπούς των ετήσιων εκθέσεων που τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν στην Επιτροπή, η Επιτροπή ενδείκνυται να καθορίσει τους ειδικούς όρους που θα πρέπει να πληρούν οι εν λόγω εκθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής πληροφοριών υπό ηλεκτρονική μορφή, λαμβάνοντας υπόψη την ευρεία διαθεσιμότητα της αναγκαίας προς τούτο τεχνολογίας.

([1]) ΕΕ L 336 της 23.12.1994, σ. 156.

▼B

(21) Λαμβανομένης υπόψη της εμπειρίας που έχει αποκτήσει η Επιτροπή και ιδίως της συχνότητας με την οποία γενικά είναι αναγκαίο να αναθεωρείται η πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις, είναι σκόπιμο να περιοριστεί η περίοδος εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Σε περίπτωση που η ισχύς του παρόντος κανονισμού δεν παραταθεί, τα καθεστώτα ενισχύσεων που απηλλάγησαν ήδη δυνάμει του παρόντος κανονισμού, πρέπει να εξακολουθούν να καλύπτονται από την απαλλαγή για έξι μήνες,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη των ειδικών κοινοτικών κανονισμών ή οδηγιών που έχουν θεσπισθεί δυνάμει της συνθήκης ΕΚ και διέπουν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε συγκεκριμένους τομείς, ανεξαρτήτως του αν οι διατάξεις τους είναι περισσότερο ή λιγότερο περιοριστικές από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όλων των κλάδων.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

▼M2

α) στα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου ([1]) και σε δραστηριότητες που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή (γεωργία) γεωργικών προϊόντων· την παρασκευή και εμπορία προϊόντων που χρησιμεύουν για απομίμηση ή υποκατάσταση του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων·

▼B

β) σε ενισχύσεις που συνδέονται με δραστηριότητες του εξαγωγικού κλάδου, δηλαδή ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη συγκρότηση και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες οι οποίες σχετίζονται με εξαγωγική δραστηριότητα·

γ) σε ενισχύσεις χορηγούμενες υπό τον όρο της χρήσης εγχώριων αντί των εισαγόμενων αγαθών·

▼M1

δ) στις ενισχύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1407/2002 του Συμβουλίου ([2]).

▼B

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοείται:

α) ως «ενίσχυση»: κάθε μέτρο το οποίο πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης·

β) ως «μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις»: οι επιχειρήσεις που ορίζονται στο παράρτημα I·

γ) ως «επένδυση σε υλικά στοιχεία ενεργητικού»: κάθε επένδυση σε πάγια υλικά στοιχεία ενεργητικού η οποία σχετίζεται με τη δημιουργία νέας εγκατάστασης, την επέκταση υφιστάμενης εγκατάστασης ή την ενασχόληση με δραστηριότητα η οποία συνεπάγεται τη ριζική μεταβολή του αντικειμένου ή της μεθόδου παραγωγής υφιστάμενης

([1]) ΕΕ L 17 της 21.1.2000, σ. 22.
([2]) ΕΕ L 205 της 2.8.2002, σ. 1.

▼B

εγκατάστασης (παραδείγματος χάρη μέσω εξορθολογισμού, διαφοροποίησης ή εκσυγχρονισμού). Ως υλική επένδυση θεωρείται επίσης κάθε επένδυση σε πάγια στοιχεία ενεργητικού η οποία έχει τη μορφή της εξαγοράς εγκατάστασης που είτε έχει διακόψει τη λειτουργία της είτε θα αναγκαζόταν να τη διακόψει σε περίπτωση μη εξαγοράς της·

δ) ως «επένδυση σε άυλα στοιχεία ενεργητικού»: κάθε επένδυση για μεταφορά τεχνολογίας, μέσω της απόκτησης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, άδειας εκμετάλλευσης, τεχνογνωσίας ή τεχνικών γνώσεων που δεν είναι κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας·

ε) ως «ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης»: το ποσό της ενίσχυσης, εκπεφρασμένο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου. Όλα τα χρησιμοποιούμενα αριθμητικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη πριν από την αφαίρεση των τυχόν άμεσων φόρων. Όταν χορηγούνται ενισχύσεις υπό μορφή άλλη πλην της επιδότησης, το ύψος της ενίσχυσης ισούται με το ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης. Όταν μία ενίσχυση είναι καταβλητέα σε περισσότερες δόσεις, γίνεται αναγωγή στην αξία της κατά τον χρόνο της χορήγησης. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που εφαρμόζεται για τον σκοπό αυτό, καθώς και για τον υπολογισμό του ύψους της ενίσχυσης στην περίπτωση του δανείου υπό ευνοϊκούς όρους είναι το επιτόκιο αναφοράς που ισχύει κατά τον χρόνο της χορήγησης.

▼M1

Στην περίπτωση των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης για τα σχέδια έρευνας και ανάπτυξης που υλοποιούνται βάσει συνεργασίας μεταξύ κρατικών ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων υπολογίζεται με βάση το άθροισμα των ενισχύσεων που παρέχονται υπό τη μορφή άμεσης κρατικής στήριξης για ένα συγκεκριμένο ερευνητικό σχέδιο, καθώς επίσης, οσάκις αποτελούν ενίσχυση, τις συνεισφορές που παρέχουν κρατικά, μη κερδοσκοπικά ανώτερα εκπαιδευτικά ή ερευνητικά ιδρύματα για την υλοποίηση του σχεδίου·

▼B

στ) ως «καθαρή ένταση ενίσχυσης»: το ποσό της ενίσχυσης μετά την αφαίρεση των φόρων και εκπεφρασμένο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου·

ζ) ως «αριθμός εργαζομένων»: ο αριθμός των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή ο αριθμός των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που έχουν εργασθεί κατά τη διάρκεια ενός έτους. Η μερική και η εποχιακή απασχόληση ισοδυναμούν με κλάσμα της ΕΜΕ·

▼M1

η) ως «βασική έρευνα»: μια δραστηριότητα για τη διεύρυνση των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων που δεν συνδέονται με βιομηχανικούς ή εμπορικούς σκοπούς·

θ) ως «βιομηχανική έρευνα»: η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων, με στόχο οι γνώσεις αυτές να χρησιμεύσουν, ενδεχομένως, στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών ή να συντελέσουν στη σημαντική βελτίωση υφισταμένων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών·

ι) ως «δραστηριότητα ανάπτυξης σε προανταγωνιστικό στάδιο»: η συγκεκριμενοποίηση των αποτελεσμάτων βιομηχανικής έρευνας σε ένα σχέδιο, διάταξη ή σχεδιασμό για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή υπηρεσίες, είτε προορίζονται για πώληση είτε για χρήση, περιλαμβανομένης και της δημιουργίας ενός αρχικού πρωτοτύπου που δεν θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την εννοιολογική διατύπωση και τον σχεδιασμό άλλων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών καθώς και προγράμματα αρχικής επίδειξης ή πρότυπων πειραματικών προγραμμάτων, υπό τον όρο ότι αυτά τα προγράμματα δεν θα μπορούν να μετατρέπονται ή να χρησιμοποιούνται για βιομηχανικές εφαρμογές ή για εμπορική εκμετάλλευση. Δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις τροποποιήσεις ή τις τροποποιήσεις που γίνονται κατά καιρούς

▼M1

σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις·

▼M2

ια) ως «γεωργικά προϊόντα»:

i) τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα I της συνθήκης, εκτός των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000·

ii) τα προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς ΣΟ 4502, 4503 και 4504 (προϊόντα από φελλό)·

iii) τα προϊόντα που χρησιμεύουν για απομίμηση ή υποκατάσταση του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1898/87 του Συμβουλίου ([1])·

ιβ) ως «προϊόντα που χρησιμεύουν για απομίμηση ή υποκατάσταση του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων»: τα προϊόντα που θα μπορούσαν να εκληφθούν ως γάλα ή/και γαλακτοκομικά προϊόντα, αλλά των οποίων η σύσταση διαφέρει από τα εν λόγω προϊόντα ως προς το ότι περιέχουν λιπαρές ουσίες ή/και πρωτεΐνη που δεν προέρχεται από το γάλα με ή χωρίς πρωτεΐνες που προέρχονται από το γάλα [«προϊόντα άλλα πλην των γαλακτοκομικών προϊόντων» όπως αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1898/87]·

ιγ) ως «μεταποίηση γεωργικών προϊόντων»: κάθε πράξη επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει ένα επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία ενός προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση·

ιδ) ως «εμπορία γεωργικών προϊόντων»: η κατοχή ή έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, εκτός από την αρχική πώληση που πραγματοποιεί παραγωγός του πρωτογενούς τομέα σε μεταπωλητές και μεταποιητές και κάθε δραστηριότητα προετοιμασίας προϊόντος για αρχική πώληση· η πώληση από παραγωγό του πρωτογενούς τομέα σε τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία, εάν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για το σκοπό αυτό χώρο.

▼B

Άρθρο 3

Προϋποθέσεις απαλλαγής

1. Μεμονωμένη ενίσχυση εκτός οποιουδήποτε καθεστώτος ενισχύσεων, η οποία πληροί όλες τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού, συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και απαλλάσσεται της υποχρέωσης προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, εφόσον περιέχει ρητή αναφορά στον παρόντα κανονισμό μνημονεύοντας τον τίτλο του και τα στοιχεία δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

2. Τα καθεστώτα ενισχύσεων που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και απαλλάσσονται της υποχρεώσεως προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, εφόσον:

α) κάθε ενίσχυση που μπορεί να χορηγηθεί δυνάμει αυτού του καθεστώτος πληροί όλες τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού·

([1]) ΕΕ L 182 της 3.7.1987, σ. 36.

▼B

β) το καθεστώς περιέχει ρητή αναφορά του παρόντος κανονισμού, μνημονεύοντας τον τίτλο του και τα στοιχεία δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

3. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται, βάσει των καθεστώτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και απαλλάσσονται από την προβλεπόμενη στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης υποχρέωση κοινοποίησης υπό την προϋπόθεση ότι η εκάστοτε ενίσχυση πληροί ευθέως όλους τους όρους του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 4

Επενδύσεις

1. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις σε υλικά και άυλα στοιχεία ενεργητικού εντός ή εκτός της Κοινότητας συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 6.

▼M1

2. Όταν η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχές ή κλάδους για τους οποίους δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της συνθήκης κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το 15 % στην περίπτωση των μικρών επιχειρήσεων·

β) το 7,5 % στην περίπτωση των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων.

3. Όταν η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχές και σε κλάδους για τους οποίους επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το μέγιστο επίπεδο που προβλέπεται για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις, σύμφωνα με τον χάρτη που η Επιτροπή έχει εγκρίνει για το οικείο κράτος μέλος, κατά ποσοστό μεγαλύτερο από:

α) 10 ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική καθαρή ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 %, ή

β) 15 ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική καθαρή ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 75 %.

Τα υψηλότερα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων ισχύουν μόνο εφόσον η ενίσχυση χορηγείται υπό τον όρο ότι η επένδυση θα διατηρηθεί στην αποδέκτρια περιφέρεια επί πέντε έτη τουλάχιστον και ότι η συμβολή του δικαιούχου στη χρηματοδότησή της ανέρχεται στο 25 % τουλάχιστον.

▼B

4. Τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 ισχύουν για την ένταση της ενίσχυσης η οποία έχει υπολογισθεί ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης ή ως ποσοστό του μισθολογικού κόστους των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται με σκοπό την υλοποίηση της επένδυσης (ενίσχυση για τη δημιουργία θέσεων εργασίας) ή, τέλος, βάσει συνδυασμού των ανωτέρω, υπό την προϋπόθεση ότι η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το πλέον συμφέρον από τα ποσά που προκύπτουν από τις δύο μεθόδους υπολογισμού.

5. Οσάκις η ενίσχυση υπολογίζεται με βάση το κόστος της επένδυσης, ως επιλέξιμο κόστος των υλικών επενδύσεων θεωρούνται οι δαπάνες για επενδύσεις σε γήπεδα, κτίρια, μηχανές και εξοπλισμό. Στον

▼B

τομέα των μεταφορών, με εξαίρεση το τροχαίο σιδηροδρομικό υλικό, δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες για μέσα μεταφοράς και μεταφορικό εξοπλισμό. Ως επιλέξιμο κόστος των άυλων επενδύσεων θεωρούνται οι δαπάνες για την απόκτηση τεχνολογίας.

6. Οσάκις η ενίσχυση υπολογίζεται με βάση τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας, το ύψος της ενίσχυσης εκφράζεται ως ποσοστό του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας επί δύο έτη, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι δημιουργούμενες θέσεις εργασίας σχετίζονται με την υλοποίηση επένδυσης σε υλικά ή άυλα στοιχεία ενεργητικού. Η δημιουργία των θέσεων εργασίας πραγματοποιείται εντός τριετίας από την ολοκλήρωση της επένδυσης·

β) το επενδυτικό σχέδιο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού εργαζομένων στην οικεία εγκατάσταση σε σύγκριση με τον μέσο όρο του προηγηθέντος δωδεκαμήνου και

γ) οι δημιουργούμενες θέσεις εργασίας διατηρούνται επί μία πενταετία τουλάχιστον.

▼M2

7. Όταν η επένδυση αφορά στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα I της συνθήκης, η ακαθάριστη ένταση της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει:

α) το 75 % των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιφέρειες·

β) το 65 % των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 του Συμβουλίου [1]·

γ) το 50 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε περιοχές που είναι επιλέξιμες δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ·

δ) το 40 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε όλες τις άλλες περιοχές.

▼B

Άρθρο 5

Παροχή συμβουλών και άλλες υπηρεσίες και δραστηριότητες

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και δεν υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης:

α) εάν πρόκειται για υπηρεσίες παρεχόμενες από εξωτερικούς συμβούλους, η ακαθάριστη ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 50 % του κόστους των εν λόγω υπηρεσιών. Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν συνιστούν διαρκή ή περιοδική δραστηριότητα, ούτε συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, π.χ. για συνήθεις φοροτεχνικές υπηρεσίες, τακτικές νομικές υπηρεσίες ή διαφήμιση·

β) εάν πρόκειται για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, η ακαθάριστη ενίσχυση δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % της πρόσθετης δαπάνης που είναι αναγκαία για τη μίσθωση, το στήσιμο και τη λειτουργία του περιπτέρου. Η εξαίρεση αυτή ισχύει μόνο για την πρώτη συμμετοχή της επιχείρησης στη συγκεκριμένη εμπορική έκθεση.

[1] ΕΕ L 184 της 27.7.1993, σ. 1.

▼**M1**

Άρθρο 5α

Ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη

1. Οι ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 5.

2. Το ενισχυόμενο σχέδιο πρέπει να εμπίπτει εξ ολοκλήρου στα στάδια έρευνας και ανάπτυξης που καθορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία η), θ) και ι).

3. Η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης, η οποία υπολογίζεται με βάση το επιλέξιμο κόστος του σχεδίου, δεν υπερβαίνει:

α) το 100 % στην περίπτωση της βασικής έρευνας·

β) το 60 % στην περίπτωση της βιομηχανικής έρευνας·

γ) το 35 % στην περίπτωση της προανταγωνιστικής ανάπτυξης.

Εάν ένα σχέδιο περιλαμβάνει διαφορετικά στάδια έρευνας και ανάπτυξης, η επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης προσδιορίζεται με βάση τον σταθμισμένο μέσο όρο των αντίστοιχων επιτρεπόμενων εντάσεων ενίσχυσης, που υπολογίζεται με βάση το εκάστοτε επιλέξιμο κόστος.

Εάν πρόκειται για σχέδιο που βασίζεται στην αρχή της συνεργασίας, το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο δεν υπερβαίνει την επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης, η οποία υπολογίζεται σε συνάρτηση με τις επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιεί ο εκάστοτε δικαιούχος.

4. Τα ανώτατα όρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3 μπορούν να αυξάνονται σύμφωνα με τα κατωτέρω, εφόσον η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 75 % στην περίπτωση της βιομηχανικής έρευνας και το 50 % στην περίπτωση της προανταγωνιστικής ανάπτυξης:

α) όταν το σχέδιο υλοποιείται σε περιοχή η οποία, κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, είναι επιλέξιμη για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για τις περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για τις περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης·

β) όταν το σχέδιο αποσκοπεί στη διεξαγωγή έρευνας με πιθανές πολυτομεακές εφαρμογές και εστιάζεται σε διεπιστημονική προσέγγιση σύμφωνα με τον σκοπό, το αντικείμενο και τους τεχνικούς στόχους συγκεκριμένου σχεδίου ή προγράμματος που υλοποιείται βάσει του έκτου προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και την ανάπτυξη, που θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1513/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), ή άλλου μεταγενέστερου προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και την ανάπτυξη ή του προγράμματος Eureka, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους·

γ) η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

i) το σχέδιο προβλέπει ουσιαστική διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ τουλάχιστον δύο ανεξάρτητων εταίρων σε δύο κράτη μέλη, ιδίως στο πλαίσιο του συντονισμού των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης· καμία επιμέρους εταιρεία στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση δεν επιτρέπε-

([1]) ΕΕ L 232 της 29.8.2002, σ. 1.

▼M1

ται να επωμισθεί ποσοστό μεγαλύτερο από το 70 % των επιλέξιμων δαπανών, ή

ii) το σχέδιο προβλέπει ουσιαστική συνεργασία μεταξύ μίας εταιρείας και ενός δημόσιου ερευνητικού φορέα, ιδίως στο πλαίσιο του συντονισμού των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης, εφόσον ο δημόσιος ερευνητικός φορέας επωμίζεται το 10 % τουλάχιστον των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου και έχει το δικαίωμα δημοσίευσης των αποτελεσμάτων, στον βαθμό που αυτά απορρέουν από έρευνα διεξαχθείσα από τον εν λόγω φορέα, ή

iii) τα αποτελέσματα του σχεδίου τυγχάνουν ευρείας διάδοσης μέσω διασκέψεων τεχνικού ή επιστημονικού περιεχομένου ή δημοσιεύονται σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά τα οποία υποβάλλονται στην κρίση επιστημόνων των συναφών κλάδων.

Για τους σκοπούς των σημείων i) και ii), η υπεργολαβική εκτέλεση έργου δεν λογίζεται ως ουσιαστική συνεργασία.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες ενός σχεδίου:

α) οι δαπάνες προσωπικού (για τους ερευνητές, τους τεχνικούς και το λοιπό προσωπικό υποστήριξης, στον βαθμό που απασχολούνται για το εκάστοτε ερευνητικό σχέδιο)·

β) τα έξοδα για όργανα και εξοπλισμό, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για το ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική·

γ) τα έξοδα για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμα τα έξοδα μεταβίβασης υπό όρους ελεύθερης αγοράς ή τα όντως καταβληθέντα κεφαλαιουχικά έξοδα·

δ) τα έξοδα για συμβουλευτικές και παρεμφερείς υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ερευνητική δραστηριότητα, περιλαμβανομένων των ερευνών, των τεχνικών γνώσεων και των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που έχουν αγορασθεί ή για τα οποία έχει ληφθεί άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές σε τιμές ελεύθερης αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν υπό πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες και ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο συμπαιγνίας· τα έξοδα αυτά θεωρούνται επιλέξιμα μόνο μέχρι το 70 % του συνολικού επιλέξιμου κόστους του σχεδίου·

ε) συμπληρωματικά γενικά έξοδα που προκύπτουν άμεσα από το ερευνητικό σχέδιο·

στ) άλλες δαπάνες λειτουργίας, περιλαμβανομένων των εξόδων για υλικά, εφόδια και παρόμοια προϊόντα τα οποία έχουν ανακύψει ευθέως συνεπεία της ερευνητικής δραστηριότητας.

Άρθρο 5β

Ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας

Οι ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας στο πλαίσιο της προετοιμασίας δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας ή δραστηριοτήτων προανταγωνιστικής ανάπτυξης συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο

▼M1

άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, υπό την προϋπόθεση ότι η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης, υπολογιζόμενη με βάση το κόστος της εκάστοτε μελέτης, δεν υπερβαίνει το 75 %.

Άρθρο 5γ

Ενισχύσεις για την κάλυψη του κόστους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας

1. Οι ενισχύσεις για την κάλυψη των εξόδων που σχετίζονται με την απόκτηση και κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης μέχρι ποσό ενίσχυσης ίσο με αυτό που θα ήταν επιλέξιμο για ενίσχυση με σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη σε σχέση με τις ερευνητικές δραστηριότητες, οι οποίες οδήγησαν πρώτες στα οικεία δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες:

α) όλα τα έξοδα που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της πρώτης έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των εξόδων για την κατάρτιση, την υποβολή και τη διεκπεραίωση της αίτησης, καθώς και των εξόδων για την ανανέωση της αίτησης πριν από την απονομή του δικαιώματος·

β) τα έξοδα για μεταφράσεις και λοιπά έξοδα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της απονομής ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις·

γ) τα έξοδα για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν τα έξοδα αυτά ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

Άρθρο 6

Μεμονωμένες ενισχύσεις μεγάλου ύψους

1. Στην περίπτωση ενισχύσεων που εμπίπτουν στα άρθρα 4 και 5, δεν απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μεμονωμένες ενισχύσεις το ύψος των οποίων ανέρχεται σε ένα από τα ακόλουθα κατώφλια:

α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του όλου σχεδίου είναι τουλάχιστον 25 000 000 ευρώ, και:

   i) σε περιοχές ή κλάδους που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, η ακαθάριστη ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % των ανωτάτων ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2·

   ii) σε περιοχές και σε κλάδους που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, η καθαρή ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % του καθαρού ανώτατου ορίου ενίσχυσης που καθορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την οικεία περιοχή, ή

β) το συνολικό ακαθάριστο ποσό ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον σε 15 000 000 ευρώ.

2. Στην περίπτωση ενισχύσεων που εμπίπτουν στα άρθρα 5α, 5β και 5γ, δεν απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μεμονωμένες ενισχύσεις το ύψος των οποίων ανέρχεται στα ακόλουθα κατώφλια:

α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του όλου σχεδίου το οποίο βαρύνει όλες τις εταιρείες που μετέχουν στο σχέδιο είναι τουλάχιστον 25 000 000 ευρώ, και

▼M1

β) προτείνεται η χορήγηση ενίσχυσης, της οποίας το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανέρχεται σε τουλάχιστον 5 000 000 ευρώ, σε μία ή περισσότερες από τις επιμέρους εταιρείες.

Για τις ενισχύσεις που χορηγούνται για σχέδια Eureka, τα κατώφλια του πρώτου εδαφίου αντικαθίστανται ως εξής:

α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του σχεδίου Eureka το οποίο βαρύνει όλες τις εταιρείες που μετέχουν στο σχέδιο είναι τουλάχιστον 40 000 000 ευρώ, και

β) προτείνεται η χορήγηση ενίσχυσης, της οποίας το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανέρχεται σε τουλάχιστον 10 000 000 ευρώ, σε μία ή περισσότερες από τις επιμέρους εταιρείες.

Άρθρο 6α

Ενισχύσεις για τις οποίες διατηρείται η υποχρέωση εκ των προτέρων κοινοποίησης στην Επιτροπή

1. Βάσει του παρόντος κανονισμού δεν απαλλάσσονται οι ενισχύσεις, είτε είναι μεμονωμένες είτε χορηγούνται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων, οι οποίες έχουν τη μορφή μίας ή περισσότερων προκαταβολών που είναι εξοφλητέες μόνο σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης των εκάστοτε ερευνητικών δραστηριοτήτων, εφόσον το συνολικό ποσό των προκαταβολών, εκπεφρασμένο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, υπερβαίνει τις τιμές έντασης που καθορίζονται στα άρθρα 5α, 5β ή 5γ ή το όριο που καθορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

2. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την τυχόν υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν χορηγήσεις μεμονομένων ενισχύσεων βάσει άλλων καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, και, ιδίως, την υποχρέωση κοινοποίησης ή ενημέρωσης της Επιτροπής για τις τυχόν ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([1]), ούτε την υποχρέωση κοινοποίησης περιφερειακών ενισχύσεων που χορηγούνται για μεγάλα επενδυτικά σχέδια βάσει του εφαρμοστέου πολυτομεακού πλαισίου κανόνων.

▼B

Άρθρο 7

Αναγκαιότητα της ενίσχυσης

Μία ενίσχυση απαλλάσσεται βάσει του παρόντος κανονισμού μόνο εφόσον, πριν από την έναρξη των εργασιών για την υλοποίηση του ενισχυόμενου σχεδίου:

— είτε ο δικαιούχος έχει υποβάλει στο οικείο κράτος μέλος αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης

— είτε το εκάστοτε κράτος μέλος έχει θεσπίσει διατάξεις νόμου οι οποίες προβλέπουν έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από το κράτος μέλος.

Άρθρο 8

Σώρευση

▼M1

1. Τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που καθορίζονται στα άρθρα 4 έως 6 ισχύουν ανεξάρτητα από το εάν η υποστήριξη του ενισχυομένου σχεδίου χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου με κρατικούς πόρους ή εν μέρει από την Κοινότητα.

([1]) ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

▼B

2. Οι απαλλασσόμενες βάσει του παρόντος κανονισμού ενισχύσεις δεν σωρεύονται με οποιαδήποτε άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ή με άλλη κοινοτική χρηματοδότηση, σχετικά με το ίδιο επιλέξιμο κόστος, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα ένταση ενίσχυσης υπερβαίνουσα την καθοριζόμενη με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 9

Διαφάνεια και έλεγχος

1. Οσάκις εφαρμόζεται ένα καθεστώς ενισχύσεων ή χορηγείται μεμονωμένη ενίσχυση η οποία δεν εντάσσεται σε συγκεκριμένο καθεστώς, και το καθεστώς αυτό ή η ενίσχυση εξαιρείται βάσει του παρόντος κανονισμού, το οικείο κράτος μέλος διαβιβάζει στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών, συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με το εν λόγω καθεστώς ενισχύσεων ή τη μεμονωμένη ενίσχυση, προκειμένου αυτές να δημοσιευθούν στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται το έντυπο που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙ.

2. Τα κράτη μέλη τηρούν αναλυτικά αρχεία σχετικά με τα καθεστώτα ενισχύσεων που απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού, σχετικά με τις μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται κατ' εφαρμογή τέτοιων καθεστώτων και σχετικά με μεμονωμένες περιπτώσεις ενισχύσεων που απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού και δεν χορηγούνται δυνάμει κάποιου υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων. Τα αρχεία αυτά περιέχουν όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που είναι απαραίτητα προκειμένου να εξακριβωθεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για απαλλαγή σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, περιλαμβανομένων πληροφοριακών στοιχείων για τον μικρομεσαίο χαρακτήρα της εκάστοτε επιχείρησης. Προκειμένου για τις μεμονωμένες ενισχύσεις, τα κράτη μέλη διατηρούν αρχεία επί μία δεκαετία από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης, για δε τα καθεστώτα ενισχύσεων, επί μία δεκαετία από την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης κατ' εφαρμογή του οικείου καθεστώτος. Αν τους ζητηθεί γραπτώς, τα οικεία κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών ή εντός της τυχόν μακρύτερης προθεσμίας που καθορίζεται στην αίτηση, όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που η Επιτροπή θεωρεί αναγκαία για την εξέταση της τήρησης των όρων του παρόντος κανονισμού.

▼M1

3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις εφαρμογής σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των ετήσιων εκθέσεων, διατάξεις οι οποίες θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ([1]).

Μέχρι την έναρξη ισχύος των εν λόγω διατάξεων, τα κράτη μέλη καταρτίζουν ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για κάθε πλήρες ή ελλιπές ημερολογιακό έτος κατά το οποίο εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, χρησιμοποιώντας το έντυπο που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙΙ, καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τις εκθέσεις αυτές στην Επιτροπή το αργότερο τρεις μήνες μετά την παρέλευση της χρονικής περιόδου την οποία καλύπτει η έκθεση.

Άρθρο 9α

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι κοινοποιήσεις με αντικείμενο ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη που εκκρεμούν στις 19 Μαρτίου 2004 εξακολουθούν να αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, ενώ όλες οι υπόλοιπες

([1]) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

▼M1

εκκρεμούσες κοινοποιήσεις αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

2. Τα καθεστώτα ενισχύσεων που τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού καθώς και οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει των εν λόγω καθεστώτων χωρίς άδεια της Επιτροπής και κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και τυγχάνουν απαλλαγής εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α) και στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού.

Μεμονωμένες ενισχύσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν σε κανένα καθεστώς και χορηγούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, χωρίς άδεια της Επιτροπής και κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και τυγχάνουν απαλλαγής, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, πλην της απαιτήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σύμφωνα με την οποία πρέπει να περιέχεται ρητή αναφορά στον παρόντα κανονισμό.

Κάθε ενίσχυση η οποία δεν πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις αξιολογείται από την Επιτροπή με βάση το οικείο πλαίσιο και τις οικείες κατευθυντήριες γραμμές, ανακοινώσεις και κοινοποιήσεις.

▼B

Άρθρο 10

Έναρξη και διάρκεια ισχύος

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

▼M3

Εφαρμόζεται μέχρι τις 30 Ιουνίου 2008.

▼B

2. Μετά τη λήξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα καθεστώτα ενισχύσεων που έχουν απαλλαγεί δυνάμει του παρόντος κανονισμού, εξακολουθούν να τυγχάνουν της απαλλαγής για περίοδο προσαρμογής έξι μηνών.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

▼M1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ορισμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

(απόσπασμα από τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36)

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΚΡΙΝΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.

2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·

▼M1

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατομμύρια ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μία από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μία από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μία επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών, και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια

▼M1

της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί·

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιούνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης, δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους

▼**M1**

λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Έντυπο σχετικά με τα συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να παρέχονται όταν εφαρμόζεται ένα καθεστώς ενισχύσεων που απαλλάσσεται βάσει του παρόντος κανονισμού και όταν χορηγείται εκτός καθεστώτος ενισχύσεων μεμονωμένη ενίσχυση που απαλλάσσεται βάσει του παρόντος κανονισμού

Συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής

Συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να συμπληρωθούν	Επεξηγηματικές παρατηρήσεις
Κράτος μέλος	
Περιφέρεια	Αναφέρατε την ονομασία της περιφέρειας αν η ενίσχυση χορηγείται από αρχή επιπέδου χαμηλότερου της κεντρικής εξουσίας
Τίτλος του καθεστώτος ενισχύσεων ή επωνυμία της εταιρείας που λαμβάνει μεμονωμένη ενίσχυση	Αναφέρατε την ονομασία του καθεστώτος ενισχύσεων ή, αν πρόκειται για μεμονωμένη ενίσχυση, την ονομασία του δικαιούχου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, περιττεύει μεταγενέστερη ετήσια έκθεση
Νομική βάση	Αναφέρατε την ακριβή εθνική νομική αναφορά στο καθεστώς ενισχύσεων ή τη μεμονωμένη ενίσχυση
Σχεδιαζόμενη ετήσια δαπάνη βάσει του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγείται στην εταιρεία	Τα ποσά πρέπει να αναγράφονται σε ευρώ, ή, κατά περίπτωση, στο εθνικό νόμισμα. Σε περίπτωση καθεστώτος ενίσχυσης: Αναφέρατε το ετήσιο συνολικό ποσό των πιστώσεων του προϋπολογισμού ή τις εκτιμώμενες ετήσιες φορολογικές ζημίες για όλα τα μέσα που περιλαμβάνονται στο καθεστώς. Σε περίπτωση χορήγησης μεμονωμένης ενίσχυσης: Αναφέρατε τις συνολικές φορολογικές ζημίες σε σχέση με το ποσό της ενίσχυσης. Ενδεχομένως, αναφέρατε επίσης επί πόσα έτη θα καταβάλλονται δόσεις ή επί πόσα έτη θα συντρέχουν φορολογικές ζημίες. Όσον αφορά τις εγγυήσεις και στις δύο περιπτώσεις, αναφέρατε το (μέγιστο) ποσό των εγγυημένων δανείων
Μέγιστη ένταση ενίσχυσης	Αναφέρατε τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης ή το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για κάθε επιλέξιμο στοιχείο
Ημερομηνία εφαρμογής	Αναφέρατε την ημερομηνία από την οποία είναι δυνατή η καταβολή ενίσχυσης δυνάμει του καθεστώτος ή την ημερομηνία καταβολής της μεμονωμένης ενίσχυσης
Διάρκεια ισχύος του καθεστώτος ή χορήγησης της μεμονωμένης ενίσχυσης	Αναφέρατε την ημερομηνία (έτος και μήνα) μέχρι την οποία είναι δυνατή η καταβολή ενίσχυσης δυνάμει του καθεστώτος ή αν πρόκειται για μεμονωμένη ενίσχυση και ανάλογα με την περίπτωση, αναφέρατε ημερομηνία (έτος και μήνα) καταβολής της τελευταίας δόσης
Σκοπός της ενίχυσης	Γίνεται δεκτό ότι πρωταρχικός σκοπός είναι οι ενισχύσεις προς ΜΜΕ. Στο χώρο αυτό μπορούν να σημειώνονται περαιτέρω (δευτερεύοντες) επιδιωκόμενοι σκοποί (π.χ. μόνο μικρές επιχειρήσεις ή ΜΜΕ· ενίσχυση για επένδυση ή συμβουλευτικές υπηρεσίες)

▼B

Συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να συμπληρωθούν	Επεξηγηματικές παρατηρήσεις
Οικείος οικονομικός τομέας (ή τομείς) ☐ Όλοι οι τομείς ή ☐ Άνθρακας ☐ Όλοι οι μεταποιητικοί τομείς ή ☐ Χάλυβας ☐ Ναυπηγεία ☐ Συνθετικές ίνες ☐ Αυτοκινητοβιομηχανία ☐ Άλλοι μεταποιητικοί τομείς ►(1) ☐ Μεταποίηση και εμπορία βιομηχανικών προϊόντων (*) ◄ ☐ Όλες οι υπηρεσίες ή ☐ Μεταφορικές υπηρεσίες ☐ Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ☐ Άλλες υπηρεσίες Παρατηρήσεις:	Επιλέξατε από τον κατάλογο, ανάλογα με την περίπτωση
Ονομασία και διεύθυνση της χορηγούσας αρχής	
Λοιπά πληροφοριακά στοιχεία	

(*) Όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο ια) του παρόντος κανονισμού.

►(1) M2

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Έντυπο υποβολής περιοδικών εκθέσεων στην Επιτροπή

Υπόδειγμα υποβολής ετήσιων εκθέσεων για τα καθεστώτα ενισχύσεων που απαλλάσσονται βάσει κανονισμού περί απαλλαγής κατά κατηγορία εκδοθέντος δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου

Τα κράτη μέλη καλούνται να χρησιμοποιούν το παρακάτω υπόδειγμα για την υποχρεωτική υποβολή πληροφοριακών στοιχείων στην Επιτροπή βάσει κανονισμών περί απαλλαγής κατά κατηγορία εκδοθέντων δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου.

Οι εκθέσεις πρέπει επίσης να υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή.

Απαιτούμενες πληροφορίες για όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων που απαλλάσσονται βάσει κανονισμών περί απαλλαγής κατά κατηγορία εκδοθέντων δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου

1. Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης

2. Εφαρμοστέος κανονισμός απαλλαγής της Επιτροπής

3. Δαπάνες

Πρέπει να παρέχονται χωριστά αριθμητικά στοιχεία για κάθε μέτρο ενίσχυσης που εντάσσεται σε δεδομένο καθεστώς και για κάθε μεμονωμένη ενίσχυση (π.χ. μη επιστρεπτέα επιχορήγηση, δάνειο υπό ευνοϊκούς όρους, κ.λπ.). Τα ποσά πρέπει να εκφράζονται σε ευρώ ή, κατά περίπτωση, στο εθνικό νόμισμα. Αν πρόκειται για φορολογική δαπάνη, πρέπει να διευκρινίζονται οι ετήσιες φορολογικές ζημίες. Αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα ακριβή στοιχεία, οι απώλειες αυτές επιτρέπεται να αναφέρονται κατ' εκτίμηση.

Τα σχετικά στοιχεία για τις δαπάνες πρέπει να παρέχονται ως εξής:

Για το έτος αναφοράς, αναφέρατε χωριστά για κάθε μέτρο ενίσχυσης που εντάσσεται στο συγκεκριμένο καθεστώς (π.χ. μη επιστρεπτέα επιχορήγηση, δάνειο υπό ευνοϊκούς όρους, κ.λπ.) τα εξής:

3.1. Ύψος των αναληφθεισών υποχρεώσεων, (κατά προσέγγιση) απώλειες φορολογικών ή άλλου είδους εσόδων, στοιχεία για τις παρασχεθείσες εγγυήσεις, κ.λπ. για τα νέα ενισχυόμενα σχέδια. Στην περίπτωση των καθεστώτων εγγυήσεων, πρέπει να διευκρινίζεται το συνολικό ποσό των νέων παρεχόμενων εγγυήσεων.

3.2. Ποσά που έχουν όντως καταβληθεί, (κατά προσέγγιση) απώλειες φορολογικών ή άλλου είδους εσόδων, στοιχεία για τις εγγυήσεις, κ.λπ. για νέα ή υφιστάμενα σχέδια. Στην περίπτωση των καθεστώτων εγγυήσεων, πρέπει να διευκρινίζονται τα εξής: το συνολικό ποσό των εκκρεμουσών εγγυήσεων, τα έσοδα υπό μορφή ασφαλίστρων, τα ανακτηθέντα ποσά, οι καταβληθείσες αποζημιώσεις και το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης του καθεστώτος για το έτος αναφοράς.

3.3. Αριθμός των νέων ενισχυόμενων σχεδίων.

3.4. Κατά προσέγγιση συνολικός αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ή διατηρούνται χάρη σε νέα σχέδια (εφόσον ισχύει).

3.5. Κατά προσέγγιση συνολικό ποσό επενδύσεων που ενισχύονται μέσω νέων σχεδίων.

3.6. Περιφερειακή κατανομή των ποσών που διευκρινίζονται υπό 3.1, είτε με βάση τις περιφέρειες που καθορίζονται στη δεύτερη ή κατώτερη βαθμίδα της NUTS ([1]) είτε με βάση τη διάκριση μεταξύ περιφερειών του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), περιφερειών του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και μη ενισχυόμενων περιφερειών.

3.7. Κατανομή κατά κλάδους των ποσών που διευκρινίζονται υπό 3.1 ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας του δικαιούχου (αν ισχύουν περισσότεροι του ενός κλάδοι, αναφέρατε την αναλογία εκάστου κλάδου):

([1]) Στατιστική ονοματολογία εδαφικών ενοτήτων της ΕΚ.

▼B

Άνθρακας

Μεταποιητικοί κλάδοι

εκ των οποίων:

Χάλυβας

Ναυπηγική βιομηχανία

Συνθετικές ίνες

Αυτοκινητοβιομηχανία

Άλλοι μεταποιητικοί κλάδοι (διευκρινίστε τους)

Υπηρεσίες

εκ των οποίων:

Μεταφορικές υπηρεσίες

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Άλλες υπηρεσίες (διευκρινίστε τις)

Άλλοι κλάδοι (διευκρινίστε τους)

4. Άλλα πληροφοριακά στοιχεία και παρατηρήσεις